

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR INTEGRATSIYASI SHAROITIDA UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA JISMONIY TARBIYA FANINING TA'LIM MAZMUNINI LOYIHALASH

Isoqov Jamshid Zikrillayevich

JizDPU dotsenti

Annotatsiya: Ushbu maqolada jismoniy ta'lim mazmunining alohida elementlari, ularning maqsad va vazifalari, jismoniy madaniyat bo'yicha taxminiy dastur va ularga qo'yiladigan talablar, ishchi o'quv rejaning umumiy tuzulishi, jismoniy madaniyat o'qituvchisi faoliyatidagi maqsadlar va yo'nalishlar, darsni loyihalash algoritmi haqida ma'lumot beriladi.

Kalit so'zlar: Davlat ta'lim standarti, malaka talabi, kompetensiya, milliy o'quv dastur, kontekst, motiv, jismoniy tarbiya darsi, jismoniy ta'lim, jismoniy tarbiya, loyihalash.

DESIGN OF THE EDUCATIONAL CONTENT OF PHYSICAL EDUCATION IN GENERAL EDUCATION SCHOOLS IN THE CONTEXT OF THE INTEGRATION OF DIGITAL TECHNOLOGIES.

Abstract: This article provides information about the individual elements of the content of physical education, their goals and objectives, the approximate program for physical culture and the requirements for them, the general structure of the working curriculum, the goals and directions of the activity of a physical culture teacher, and the lesson design algorithm.

Keywords: State educational standard, qualification requirements, competence, national curriculum, context, motive, physical education lesson, physical education, physical education, design.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ ПРЕДМЕТА ФИЗИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ШКОЛАХ В УСЛОВИЯХ ИНТЕГРАЦИИ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.

Аннотация: В данной статье представлена информация об отдельных элементах содержания физического воспитания, их целях и задачах, приблизительной программе физической культуры и требованиях к ней, общей структуре рабочего учебного плана, целях и направлениях деятельности учителя физической культуры, а также алгоритме составления урока.

Ключевые слова: Государственный образовательный стандарт, квалификационные требования, компетенция, национальный учебный план, контекст, мотивация, урок физической культуры, физическое воспитание, физическое воспитание, проектирование.

Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya mazmunini aniqlash jismoniy tarbiya fani doirasida nimani va qanday ketma-ketlikda o'rganish kerak degan savolga javob berish bilan bog'liqdir. Ya'ni, ta'lim mazmunining alohida elementlarini, ularning maqsad va vazifalarini ta'lim standarti kontekstida aniqlash kerak. "Jismoniy tarbiya" fanining mazmunini amalga oshirishning asosiy shakllari haqidagi aniq fikrlar o'quv rejasi kabi me'yoriy hujjatda izchil qayd etilgan. Davlat ta'lim standarti (DTS) va malaka talablari asosida tuzilgan va (27.03.2024 yildagi 157-son Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablarini ishlab chiqish hamda joriy etish tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori bilan tasdiqlangan) namunaviy bo'lishi mumkin.

Jismoniy tarbiya bo'yicha taxminiy dastur quyidagilardan iborat: Maqsad va vazifalar, mafkuraviy g'oyalar, bilim sohasi, mustaqil mashqlarni tashkil etish, o'tkazish va samaradorligini baholash, jismoniy tarbiya, sport hamda sog'lomlashtirish va amaliy jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining mazmuni va boshqalar. Biz dasturda ko'rsatilgan ba'zi asosiy maqsadlarni taqdim etamiz.

Boshlang'ich maktabda jismoniy tarbiya o'quvchilar shaxsining jismoniy, hissiy, intellektual va ijtimoiy rivojlanishini, faol, sog'lom turmush tarziga munosabatini shakllantirish va rivojlantirishni ta'minlashi kerak. Asosiy jismoniy fazilatlarni rivojlantirishda ijobiy dinamikaga erishish, asosiy tana tizimlarining funksional imkoniyatlarini oshirish, tizimli jismoniy tarbiya va sportga bo'lgan ehtiyojni shakllantirishga qaratilgan.

Asosiy umumiy ta'lim darajasida "Jismoniy tarbiya" fanini o'zlashtirish jarayonida shaxsning jismoniy rivojlanishi to'g'risidagi bilimlar tizimi shakllantiriladi, individual xususiyatlar va qobiliyatlarni hisobga olgan holda mustaqil jismoniy tarbiya darslarini tashkil etishda tajriba to'planadi, jismoniy tarbiya vositalaridan ta'lim faoliyati va bo'sh vaqtni tashkil etishda foydalanish qobiliyati shakllanadi. Operatsion kompetensiyalar bilan bir qatorda ta'lim mazmunining mafkuraviy g'oyalari ko'rsatilgan. Masalan, jismoniy madaniyatni madaniy hodisa sifatida ko'rib chiqish, uning rivojlanishining tarixiy bosqichlarini ajratib ko'rsatish, zamonaviy jamiyatda uni tashkil etishning asosiy yo'nalishlari va shakllarini tavsiflash; sog'lom turmush tarzining mazmunli asoslarini tavsiflash, uning salomatlik, uyg'un jismoniy rivojlanish va jismoniy tayyorgarlik bilan bo'liqligini ochib berish, shaxsiy xususiyatlarni shakllantirish va yomon odatlarning oldini olish va boshqalar. Milliy o'quv dastur "Jismoniy tarbiya" fanini o'qitishning umumiy ilmiy va ma'naviy-qadriyat yo'nalishini belgilaydi (psixologik-pedagogik ta'minot bo'limida): psixologik salomatlikni saqlash va mustahkamlash; talabalarning imkoniyatlari va qobiliyatlarini nazorat qilish; talabalarda salomatlik va xavfsiz turmush tarzining qadr-qimmatini haqida tushunchalarni shakllantirish; turli yoshdagi muhitda va tengdoshlar o'rtasida muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirish va boshqalardir.

Milliy o'quv dasturni amalga oshirish uchun quyidagi usullar tavsiya etiladi: ta'lim sohasidagi hamkorlik, birgalikdagi faoliyat, muhokama, trening, guruh o'yinlari, bahslashish madaniyatini o'zlashtirish, fikrlash, pedagogik muloqot,

O'qitish jarayonida o'qituvchi har safar boshlang'ich maktab o'quvchilari, o'smirlar va o'rta maktab o'quvchilarining ijtimoiylashuvi, rivojlanishi va kasbiy rivojlanishi uchun zarur bo'lgan tajribani qanday qilish kerakligi haqidagi savolni hal qiladi, ular uchun ochiq, o'zlashtirilgan va mazmunli, ya'ni ushbu tajribaga ega bo'lish uchun ularni tadbirlarga qo'shing. Bu yerda asosiy muammo ta'lim mazmuni va uni talabalarga "o'tkazish" usullari o'rtasidagi yozishmalarni o'rnatishdadir. Tarkib madaniy tajribaning yetakchi g'oyalari sifatida ham, kelgusi dars uchun material sifatida ham tushuniladi. Har safar o'qituvchi darsga borganda o'ziga; men bugun nima "beraman" va qanday qilib? degan savol bilan yuzlanishi kerak

Jismoniy madaniyat o'qituvchisi faoliyatidagi maqsadlar va yo'nalishlar. Har qanday faoliyatning muvaffaqiyati uchun eng maqbul maqsad muhim ahamiyatga ega. Optimal belgilangan maqsadning belgilariga quyidagilar kiradi: ta'lim jarayonining strategik maqsadlari bilan o'zaro bog'liqlik; erishish imkoniyati va bosqichlardagi mantiqiy ketma-ketlik; diagnostika (uning erishilishining asosiy ko'rsatkichlarining to'g'riligi va o'lchanishi). Jismoniy tarbiya o'qitishning strategik maqsadi shaxsiy jismoniy madaniyatni shakllantirishni o'z ichiga oladi. U "istalgan kelajak qiyofasi", Haqiqatdagi o'zgarish yo'nalishi sifatida mavjud.

Ommaviy amaliyotda maqsad ko'pincha, masalan, talablar jismoniy tayyorgarlik darajasini oshirish yoki hatto dars mavzusi, o'quvchilarning darsda to'g'ri xulq-atvori, qanday sabablarga ko'ra o'qituvchining topshirig'ini bajarishi muhim emasligi tushuniladi. Bu maqsadlarni vositalar bilan chalkashtirib yuborish, bunday maqsadlarga erishish qiyin emas. Maqsad shaxsiyatdagi rejalashtirilgan o'zgarish, masalan, ma'lum shaxsiy fazilatlarni shakllantirish yoki jismoniy madaniyatga shaxsning qadriyatli munosabati sifatida tushunilsa, bu boshqa masala. Keyin, bu maqsadning ustuvorligini asoslash bilan birga, unga erishishning samarali vositalarini, eng muhimi, unga haqiqatda erishilganligini tasdiqlovchi dalillarni topish kerak.

Jismoniy tarbiya o'qituvchisining strategik maqsadi aniq taktik maqsadlarni o'z ichiga oladi. Rejalashtirishning asosiy nuqtasi pedagogik jarayonning bosqichlari va bosqichlarini ketma-ketligini mantiqiy qurishdir.

tashkiliy va boshqa faoliyat turlari bo'yicha ijobiy tajriba to'plashni o'z ichiga oladi, shu jumladan zarur bilimlar, xatti-harakatlar usullari va muqarrar qiyinchiliklarni engib o'tish ko'nikmalari. Bu erda maqsadlar kutilgan shaxsiy fazilatlarning mustaqil namoyon bo'lishiga o'ziga xos ko'tarilishdir.

O'qituvchining uslubi, mualliflik yondashuvi va malakasi, qoida tariqasida, u o'z oldiga qo'ygan maqsadiga erishgan metodologiyasi bilan namoyon bo'ladi. Jismoniy tarbiyani o'qitishda darsni loyihalash juda muhim, chunki u aniq maqsadlarni va ularga mos keladigan mazmunni aniqlashtirishga, kerakli o'quv materialini darsning vaqt doirasiga moslashtirishga yordam beradi. Buning uchun o'qituvchi ma'lum bir sinfdagi o'quvchilar uchun o'quv materialining mazmunini

ularning “rivojlanish holati”, oldingi yutuqlari va ularga taklif qilingan mavzu bo'yicha tajribasidan kelib chiqqan holda joylashtirish mantiqini aniqlashi kerak.

O'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi “tarbiyaviy aloqa”ni tayyorlash vazifalaridan biri jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini o'quvchining shaxsiy hayotiga kiritishdir, shuning uchun darsga tayyorgarlik ko'rishda nafaqat o'quv materialini bilish, balki bu dars mo'ljallangan kishilarning ichki dunyosi va g'oyalarini tasavvur qilish. O'qituvchi o'quvchilar bilan ularning darsdagi faolligi (yoki passivligi) sabablarini o'rganishi va muhokama qilishi kerak. Bolalarning o'zlarini ta'lim jarayonini loyihalash va moslashtirishga jalb qilish, ularning yutuqlarini baholash mezonlarini birgalikda ishlab chiqish, natijalar va baholarni muhokama qilish juda muhimdir.

Dars uchun o'quv materialini tayyorlash mavzuni aniqlashni o'z ichiga oladi;

-tegishli mazmunni ajratish va tartiblash (darsning tayyorgarlik, asosiy, yakuniy qismlarini to'ldirish);

-taqdim etish usulini tanlash (ishontirish, suhbat, muhokama qilish, ko'rsatma va boshqalar), o'quv qurollari (to'plar, arqonlar, sekundomer va boshqalar) bilan ta'minlash (*shou, taqdimot va boshqalar*);

-hodisaning o'tkazilishi va shartlari (*misollar, asosiy savollar, vaqt taqsimoti, guruhlar tarkibi va boshqalar*) haqida fikr yuritish.

O'quvchilar o'z ishlariga vijdonan munosabatda bo'lishlariga va taqdim etilgan materialni tushunishlariga ishonch hosil qiling.

Fan ushbu tizimning afzalliklarini ham (yoshga qarab yondashuv imkoniyati, jamoada ishlash, iqtisodiy samaradorlik va boshqalar) va kamchiliklarini (individual yondashuv qiyin, materialning tezligi va hajmini o'zgartirish qiyin) o'rganib chiqdi.

Xulosa: Jismoniy tarbiya fanining ta'lim mazmunini loyihalash — bu o'qituvchidan chuqur tahlil, metodik yondashuv va ijodkorlikni talab qiluvchi jarayondir. Darsni samarali loyihalash o'quvchilarda sog'lom turmush tarzi, jismoniy faoliyatga ijobiy munosabat va mustaqil harakat madaniyatini shakllantirishning asosiy omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2024-yil 27-martdagi 157-son qarori “Davlat ta'lim standartlari va davlat ta'lim talablarini ishlab chiqish hamda joriy etish tartibini takomillashtirish to'g'risida”.

2. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. “Jismoniy tarbiya” fanining milliy o'quv dasturi. – Toshkent, 2024.